

Lovpligtige uddannelser

Arbejdsmiljø i Metal- og maskinindustrien

INDUSTRIENS
BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD

INDUSTRIENS
BRANCHEARBEJDSMILJØRÅD

Industriens Branchearbejdsmiljøråd

Postboks 7777

1790 København V

Web: www.i-bar.dk

Medarbejdersekretariatet:

Vester Søgade 12

1790 København V

Telefon: 33 63 80 00

Telefax: 33 63 80 99

E-mail: co@co-industri.dk

Web: www.co-industri.dk

Organisation for erhvervslivet

Arbejdsgiversekretariatet:

H.C. Andersens Boulevard 18

1787 København V

Telefon: 33 77 33 77

Telefax: 33 77 33 70

E-mail: di@di.dk

Web: www.di.dk

Materialerne fra Industriens Branchearbejdsmiljøråd kan fås ved henvendelse til organisationerne og kan downloades på www.i-bar.dk eller de kan købes hos Videntcenter for Arbejdsmiljø, www.arbejdsmiljobutikken.dk, tlf. 3916 5230. Bestillingsnr. 102256.

Bureau: Dplus

Tryk: Lundgreen Grafisk a/s

Trykt på miljøvenligt papir

Oplag: 2.500 ekspl.

December 2009

EAN: 9788792141125

Lovpligtige uddannelser

1. Forord	4
2. Indledning	5
3. Det hurtige overblik - samleskema for uddannelseskrav	6
4. Systematik til styring af lovpligtige uddannelser og certifikater	
4.1 Kortlægning, overblik og certifikater	7
4.2 Fremadrettet indarbejdelse af systematikken	8
4.3 Lovpligtige uddannelser i forhold til oplæring, instruktion og anden uddannelse	8
4.4 Metode til styring af lovpligtige uddannelser	9
5. Krav til uddannelserne	
5.1 Svejsning og termisk skæring	10
5.2 Epoxyharpixer og isocyanater	12
5.3 Styren	14
5.4 Stilladser	16
5.5 Gaffeltrucks og gaffelstablere	18
5.6 Kraner	21
5.7 Teleskoplæsser	24
6. Sammenhænge og overlap mellem certifikattyper	27
7. Øvrige relevante lovpligtige uddannelser	
7.1 Arbejds miljøuddannelsen	30
7.2 Kørekort	31
7.3 Uddannelse ved modtagelse, afsendelse og transport af farligt gods	32
8. Udenlandsk arbejdskraft og lovpligtige uddannelser	
8.1 Arbejdskraft fra tredje lande	33
8.2 Arbejdskraft fra EU-lande, EØS-lande eller lande, der har aftale med EU	33
8.3 Fast arbejde	34
8.4 Midlertidig eller lejlighedsvist arbejde	34
9. Hvad har de gjort hos Birton A/S i forhold til de lovpligtige eftersyn og lovpligtige uddannelser?	36
10. Her kan du få mere af vide	39

1. Forord

Dette er anden del af vejledningen "Lovpligtige eftersyn og lovpligtige uddannelser". I denne del finder I gode råd og værktøjer, som I kan bruge, når I skal finde ud af, hvilke krav der er til lovpligtige uddannelser.

Der er ved arbejde i Metal- og Maskinindustrien krav om, at medarbejderne har gennemført bestemte uddannelser før de må udføre de forskellige arbejdsopgaver: Fx ved svejsearbejde, kørsel med trucks og arbejde med epoxyprodukter. Kravene er mange og forskellige, så det kan være svært at finde ud af, hvad der gælder for de forskellige områder.

I vejledningen kan I også finde metoder til, hvordan I kan gribe opgaverne an. I kan desuden finde et samleskema, der giver et hurtigt overblik over de forskellige uddannelser og en række oversigtsskemaer for uddannelsesområderne, hvor I kan holde styr på de enkelte medarbejders uddannelsesbehov.

Vejledningen indeholder et eksempel fra en virksomhed, som har afprøvet de skemaer og metoder, der præsenteres i denne vejledning. Virksomheden har også afprøvet de metoder og værktøjer, der er præsenteret i første del af den samlede vejledning, som handler om lovpligtige eftersyn.

Samlet gennemgår vejledningen de lovpligtige krav fra Arbejdsmiljøloven. Desuden beskrives krav, der stammer fra Politiets, Sikkerhedsstyrelsens og Beredskabsstyrelsens regler.

Vejledningen er udarbejdet af Dansk Industri, forbundene i CO-industri og Lederne's Hovedorganisation. Den er finansieret af Industriens Branchearbejds miljøråd, som er arbejdsmarkedets parter i industriens fælles forum for arbejdsmiljøaktiviteter.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med lovgivningen. Vejledningen er alene vurderet, som den foreligger, og tilsynet har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner indenfor det pågældende område. Desuden har Politiet og Beredskabsstyrelsen haft dele af vejledningen til gennemsyn, og de finder også, at indholdet er i overensstemmelse med lovgivningen.

Pjecen er udarbejdet af ALECTIA for DI, CO-industri og Lederne's Hovedorganisation. Den er finansieret af Industriens Branchearbejds miljøråd, som er arbejdsmarkedets parter i industriens fælles forum for arbejdsmiljøaktiviteter.

Dette og andre værktøjer, som omhandler et godt og sikkert arbejdsmiljø, findes også i elektronisk form på Industriens Branchearbejds miljøråds hjemmeside www.i-bar.dk.

2. Indledning

I Metal- og Maskinindustrien findes en række arbejdsopgaver, der kræver særlige lovpligtige uddannelser for, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Personer, der skal arbejde med sådanne arbejdsopgaver eller arbejdsfunktioner, skal derfor først gennemføre de nødvendige lovpligtige uddannelser, før arbejdet påbegyndes.

I denne vejledningen finder I først et oversigtsskema, hvor I hurtigt kan få et overblik over, hvilke arbejdsopgaver, og dermed hvilke personer på jeres virksomhed, der er omfattet af de lovpligtige uddannelser, der er relevante for Metal- og Maskinindustrien.

Der præsenteres efterfølgende en systematik, der kan skabe overblik over behovet for lovpligtige uddannelser, samt en metode I kan bruge for at få samling på og dokumentation for uddannelser og uddannelsesbeviser.

Derefter følger en gennemgang af de enkelte lovpligtige uddannelser indenfor følgende områder:

- Svejsning og termisk skæring.
- Epoxyharpixer og isocyanater.
- Styren.
- Stilladser.
- Gaffeltrucks og gaffelstablere.
- Kraner.
- Teleskoplæsser.

Vejledningen kan bruges som et opslagsværk, hvor I hurtigt kan få indsigt i de forskellige uddannelseskrav og på den måde sikre, at loven altid efterleves. Som støtte for det systematiske arbejdsmiljøarbejde på Jeres virksomhed følger efter gennemgangen af de enkelte lovpligtige uddannelser et skema, der kan bruges til de nødvendige registreringer.

Andre relevante lovpligtige uddannelser, som I også skal kende til og efterleve i nødvendigt omfang på Jeres virksomhed, gennemgås også kort. Det drejer sig om arbejdsmiljøuddannelsen, forskellige kategorier af kørekort samt uddannelseskrav ved modtagelse, afsendelse og transport af farligt gods.

Endelig er der en gennemgang af reglerne for godkendelse af udenlandske arbejdstagers kvalifikationer i forhold til de lovpligtige uddannelser.

3. Det hurtige overblik - samleskema for uddannelseskrav

Ved at udfylde nedenstående skema kan I hurtigt få et overblik over, om der er personer på virksomheden, der mangler at gennemføre de lovpligtige uddannelser. I kan finde uddybende beskrivelser om de enkelte uddannelser i afsnit 5.

Lovpligtig uddannelse	Krav for personer, der arbejder med	Uddannelseskrav Opfyldt (sæt kryds)	Uddannelseskrav Ikke opfyldt (sæt kryds)	Ikke Relevant (sæt kryds)
Svejsning og termisk skæring	Alle former for svejsning.			
	Alle former for termisk skæring, dvs. flamme-, plasma- og laserskæring.			
	Slibning i tilknytning til svejsning og skæring.			
Epoxyharpixer og isocyanater	Produkter indeholdende epoxyharpixer.			
	Produkter indeholdende isocyanater.			
Styren	Alle former for polyesterstøbning.			
	Spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning.			
Stilladser	Opstilling, ændring af opstilling og nedtagning af alle former for stilladser højere end 3 meter.			
Gaffeltruck og gaffelstabler	Gaffeltrucks og gaffelstablere, der løfter byrder over 1 meter i forhold til terræn, langs den ene side af en lodret mast og som har mekanisk kørsel, dvs. er selvkørende.			
Kraner	Mekanisk drevne kraner, som kan løfte en byrde fri af underlaget, og som har mindst én mekanisk bevægelse ud over hejse- og firebevægelsen. Ved mekanisk forstås kraner, der drives ved en motor eller ved hydrauliske eller pneumatiske systemer.			
Teleskoplæsser	Teleskoplæsser, der har mekanisk løft af byrden placeret på gaffler for enden af en udskydelig arm.			
	Teleskoplæssere, der indrettes og bruges til kranarbejde.			

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

4. Systematik til styring af lovpligtige uddannelser og certifikater

Som det fremgår af samleskemaet er der mange lovpligtige uddannelser og certifikater, som I skal have styr på, og det er derfor en god idé at opbygge et system, der kan skabe overblik.

Systemet bør være fælles for hele virksomheden, dvs. behovet for lovpligtige uddannelser skal klarlægges i alle afdelinger, og derefter samles på ét sted. Det er arbejdsgiveren, der har det overordnede ansvar for opgaven, mens sikkerhedsorganisationen eller sikkerhedsgruppen som udgangspunkt har ansvaret for at styre opgaven. På mindre virksomheder, hvor der ikke er krav om etablering af en sikkerhedsorganisation kan opgaven styres af en udvalgt person fx en arbejdsleder eller en administrativ medarbejder.

4.1 Kortlægning, overblik og certifikater

Det gælder om at få et overblik. Følg derfor følgende tre skridt:

1. Kortlæg, om der er arbejdsopgaver på virksomheden, der kræver lovpligtige uddannelser. I kan gøre det ved at gennemgå de enkelte medarbejders arbejdsopgaver og arbejdsområder og derved konstatere, om arbejdet eller dele af arbejdet kræver lovpligtig uddannelse eller certifikat. Fx om medarbejderne, der svejser, har gennemført svejseuddannelse og om medarbejderne, der kører med truck, har været på truckuddannelse.

I forbindelse med kortlægningen skal I huske, at nogle certifikater, fx til kran, kan dække flere krantyper, ligesom der for flere uddannelser findes undtagelser. Alt dette kan I se under beskrivelserne til hver enkelt uddannelse i vejledningens afsnit 5 samt ved at gennemgå oversigten over certifikattyper til gaffeltrucks, gaffelstablere, teleskoplæssere og kraner i vejledningens afsnit 6.

2. Kontroller, om virksomhedens medarbejdere har de nødvendige lovpligtige uddannelser, der er behov for. Viser kortlægningen, at nogle medarbejdere mangler uddannelse eller certifikat, så skal de hurtigst muligt tilmeldes uddannelse. Det betyder samtidig, at de ikke må udføre det pågældende arbejde før uddannelsen er gennemført. En midlertidig løsning kunne være, at tage den uddannelseskrævende arbejdsfunktion ud af medarbejderens arbejdsområde.
3. Sørg for at samle alle uddannelsesbeviser og certifikater på ét sted fx i en mappe, en logbog eller lignende. Mappen kan I placere på et centralt sted i virksomheden fx der, hvor også de andre overordnede oplysninger med relation til arbejdsmiljøet er placeret.

4.2 Fremadrettet indarbejdelse af systematikken

Når overblikket og systemet er på plads, er det vigtigt, at systematikken også fremover indarbejdes som en naturlig del af det samlede sikkerheds- og sundhedsarbejde. Det betyder, at I skal være opmærksomme på eventuelle uddannelseskrav, når medarbejdere flyttes til nye eller andre arbejdsområder og -opgaver, eller hvis produktionen ændres eller udvides.

I skal også huske at indskærpe overfor medarbejderne, at det kun er dem med lovpligtige uddannelser eller certifikater, der må udføre arbejdet. Kører medarbejdere fx gaffeltruck uden certifikat, kan der være risiko for alvorlige arbejdsulykker, og konstaterer Arbejdstilsynet den slags overtrædelser, vil virksomheden typisk få en bøde.

4.3 Lovpligtige uddannelser i forhold til oplæring, instruktion og anden uddannelse

Ved ansættelse af nye medarbejdere kan det være en god idé, at I allerede ved samtalen har fokus på ansøgerens kvalifikationer i form af lovpligtige uddannelser og certifikater, hvis den nye medarbejders arbejde kræver det. Er der tale om en udenlandsk ansøger, skal I huske de regler, som er beskrevet i vejledningens afsnit 8 om udenlandsk arbejdskraft. Mangler den nyansatte uddannelse, så skal vedkommende tilmeldes hurtigst muligt og må først udføre det pågældende arbejde efter, uddannelsen er gennemført. Nye medarbejdere kan fx gennemføre lovpligtige uddannelser, som en del af det samlede instruktions- og uddannelsesforløb på virksomheden. Det er altid en god idé, at lave en samlet plan for medarbejderens introduktions- og uddannelsesforløb.

I skal også være opmærksomme på, at de lovpligtige uddannelser ikke fjerner Arbejds miljølovens krav om instruktion, oplæring og tilsyn med arbejdet. Selvom en medarbejder har gennemført en lovpligtig uddannelse, fx erhvervelse af truckcertifikat, så vil der på virksomheden typisk være vedtaget retningslinier og regler for kørsel med truck, som den ansatte efterfølgende skal instrueres i. Hertil kommer behovet for løbende eller gentagen instruktion, hvis det viser sig, at medarbejderne med tiden tilsidesætter eller glemmer virksomhedens retningslinier og regler. Skifter en medarbejder fra en afdeling til en anden, eller købes der nye maskiner, tekniske hjælpemidler eller lignende, kan der også være behov for ny instruktion.

Ifølge Arbejdsmiljøloven er det således altid arbejdsgiveren, der har ansvaret for at instruktion, oplæring og tilsyn med at arbejdet udføres og bliver givet til alle, uanset ansættelsesforholdets karakter. Det betyder, at arbejdsgiveren skal sørge for, at alle bliver informeret om sikkerheds- og sundhedsfarerne ved arbejdet, og at der gives instruktion i sikkerhedsforanstaltningerne på arbejdspladsen. Arbejdsgiveren har også ansvaret for, at der bliver ført tilsyn med arbejdet, herunder at instruktioner følges og sikkerhedsforanstaltninger overholdes.

4.4 Metode til styring af lovpligtige uddannelser

Som en metode til at styre de lovpligtige uddannelser og certifikater, og derved skabe et samlet overblik på virksomheden, kan I bruge de skemaer, der findes under beskrivelsen til hver enkelt uddannelse.

Metoden kan opdeles i følgende punkter:

- Gennemfør kortlægningen for at afdække omfanget af behovet for lovpligtige uddannelser.
- Indret så en mappe med ligeså mange faneblade, som der er behov for lovpligtige uddannelser.
- Print eller kopier derefter skemaerne for de pågældende uddannelser.
- Udfyld skemaerne med medarbejderens navn, dato for tilmeldelse af uddannelse og dato for gennemførelse af uddannelse. Årsagen til, at dato for tilmelding skal noteres, skyldes, at bl.a. Arbejdstilsynet i forbindelse med tilsyn kan kræve denne dokumentation.
- Er der flere typer af uddannelser eller certifikater under den enkelte lovpligtige uddannelse, noteres dette også i skemaet. Det er fx tilfældet for den lovpligtige kranuddannelse, hvor der findes flere kategorier af certifikater.
- Til sidst placeres medarbejderens uddannelsesbevis eller certifikat under fanebladet i mappen, og dette afkrydses samtidig i skemaet.

Det er også muligt, at indrette mappen elektronisk. Det kræver i givet fald, at I scanner uddannelsesbeviser og certifikater og placerer disse i et mappesystem på computeren.

5. Krav til uddannelserne

I de følgende afsnit gennemgås de forskellige uddannelser hver for sig. Først beskrives uddannelserne og dernæst kan I se de skemaer, I kan bruge for at få overblikket over de enkelte medarbejdere. De viste skemaer kan findes på I-BAR's hjemmeside, sammen med selve vejledningen.

5.1 Svejsning og termisk skæring

Alle former for svejsning og termisk skæring i rustfrit stål og metal, samt slibning i tilknytning hertil, må kun udføres af personer, der har gennemgået en lovpligtig uddannelse, også kaldet § 26-uddannelsen.

Årsagen er, at nikkel fra rustfrit stål og røg fra metalbearbejdning anses for at være kræftfremkaldende.

Ved termisk skæring forstås manuel og maskinel skæring i form af flammeskæring, plasmaskæring og laserskæring.

Ved slibning i tilknytning til svejsning og termisk skæring forstås slibning, der udføres på de områder, hvor svejsning eller skæring har fundet sted fx, når svejseøm eller kanter og grater efter skæring slibes til.

Andet slibearbejde er ikke omfattet af den lovpligtige uddannelse. Alle former for polering, og alle former for lodning er heller ikke omfattet af den lovpligtige uddannelse.

Kravet om uddannelse gælder også for personer, der arbejder ved svejse- og skæremaskiner, hvis der i forbindelse med arbejdet ved maskinerne kan ske en udsættelse for røg.

Hvem skal have uddannelse?

Uddannelsen kræves uanset, om personen er faglært eller ufaglært, da indholdet i uddannelsen udelukkende handler om, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at undgå, at blive udsat for påvirkninger fra svejserøg, nikkel m.m. Personer, der deltager på uddannelsen, skal være fyldt 18 år medmindre arbejdet er en del af en lærlingeuddannelse eller anden uddannelse.

Kravet om uddannelse gælder desuden for alle på virksomheden, der arbejder med svejsning, termisk skæring og slibning i tilknytning hertil, dvs. uanset, om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

Undtagelse

For personer, der tidligere har gennemført den lovpligtige uddannelse for rustfrit stål, er der dog ikke krav om yderligere lovpligtig uddannelse. Desuden har den lovpligtige uddannelse i en årrække indgået som obligatorisk fag på flere håndværkeruddannelser, hvor svejsning og termisk skæring udgør en væsentlig del af arbejdet, bl.a. smede- og automekanikeruddannelsen.

Uddannelsens indhold og længde

Uddannelsen består af en gennemgang af de relevante arbejdsmiljøpåvirkninger og sundhedsrisici samt kravene i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 908 om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrikoen ved arbejde med stoffer og materialer. I hovedtræk består uddannelsen af en gennemgang af sundhedsrisici, foranstaltninger til forureningsbekæmpelse, optisk stråling, personlige værnemidler, el-sikkerhed og særlige arbejdspladsforanstaltninger.

Uddannelsen gennemføres på én dag og afsluttes med en teoretisk prøve.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 908 om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrikoen ved arbejde med stoffer og materialer, § 26, med henvisning til nikkel i bilag 1A og metalsvejsning i bilag 2.

Skema

Dette skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Svejsning og termisk skæring			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

5.2 Epoxyharpixer og isocyanater

Arbejde med produkter, som indeholder epoxyharpixer og isocyanater, indebærer en række sundhedsmæssige risici særligt i forhold til påvirkninger af hud eller luftveje.

Epoxyharpixer og isocyanater findes typisk, som den ene komponent i to-komponent produkter, men findes også i et-komponent produkter bl.a. malinge, primerer, lime og fugemasser.

Epoxyharpixer benævnes ofte blot som epoxy eller epoxyforbindelser, og udsættelse for epoxyharpixer kan medføre alvorlig hudirritation og eksem.

Isocyanater kendes bedst som den ene komponent i det udhærdede produkt, der kaldes PUR-plast eller polyuretan, og udsættelse for isocyanater kan medføre irritation af slimhinder og luftveje og bl.a. medføre udvikling af astma.

Når en person først har udviklet overfølsomhed overfor epoxyharpixer eller isocyanater, varer det som regel hele livet, og selv den mindste udsættelse for stofferne vil kunne udløse eksem eller astma.

På grund af sundhedsfarerne er det kun personer, der har gennemført en lovpligtig uddannelse, der må arbejde med stofferne.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om uddannelse gælder for alle på virksomheden, der skal arbejde med produkter indeholdende epoxyharpixer eller isocyanater, dvs. uanset om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

Det er dog ikke alle produkter med indhold af epoxyharpixer eller isocyanater, der kræver uddannelse.

Første skridt er derfor at kontrollere, om stofferne findes i de produkter, der anvendes. Er det tilfældet, skal det fremgå af etiketten med påskriften:

Indeholder epoxyforbindelser
- Se fabrikantens oplysninger

eller

Indeholder isocyanater
- Se fabrikantens oplysninger

Næste skridt er at kontrollere leverandørens 16- punkters sikkerhedsdatablad, hvor kravet om eventuel lovpligtig uddannelse, vil fremgå. I den forbindelse er det vigtigt at kontrollere, at brugsanvisningen er den senest opdaterede, hvilket typisk gøres ved at rette henvendelse til leverandøren.

Personer, der deltager på uddannelsen, skal være fyldt 18 år medmindre, arbejdet med produkterne er en del af en lærlingeuddannelse eller anden uddannelse.

Derudover er der følgende begrænsninger:

- Personer med eksem eller konstateret epoxyallergi må ikke arbejde med produkter indeholdende epoxyharpixer.
- Personer med astma, eksem, konstaterede lungelidelser eller konstateret hud- eller luftvejsallergi over for isocyanater må ikke arbejde med produkter indeholdende isocyanater.
- Personer med kraftig håndsved, såkaldt hyperhidrosis manuum må hverken arbejde med produkter indeholdende epoxyharpixer eller isocyanater.

Uddannelsens indhold og længde

Den lovpligtige uddannelse har en varighed af to dage, dog kræves kun en uddannelse af en dags varighed, hvis der er tale om fugemateriale med indhold af epoxyharpixer eller isocyanater, der påføres fra en lukket emballage, fx fugepatron eller trykflaske med PU-skum.

Uddannelserne afsluttes uden prøve.

På uddannelserne gennemgås sikkerheds- og sundhedsrisici ved arbejde med epoxyharpixer og isocyanater. Der undervises bl.a. i mærkningsregler, kodenumre, faresymboler, sikkerhedsdatablade, hvordan stofferne skal håndteres og hvilke foranstaltninger, der skal træffes for at undgå påvirkninger og ulykker som fx brug af ventilation og personlige værnemidler.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 292 om arbejde med stoffer og materialer, § 3, med henvisning til arbejde med epoxyharpixer og isocyanater i bilag III.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Epoxy og isocyanater			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

5.3 Styren

Arbejdes der med polyesterstøbning som en del af produktionen, skal de personer, der udfører arbejdet, gennemføre en lovpligtig uddannelse. Det skyldes, at der under hærningen af polyester frigives styren, der er et sundhedsskadeligt og brandfarligt opløsningsmiddel.

Styren kan medføre skader på hjernen og nervesystemet og er også opført på Arbejdstilsynets liste over stoffer, der anses for at være kræftfremkaldende. Det er særligt pga. kræfttrisikoen, at uddannelse er påkrævet.

Uddannelseskravet gælder alle former for polyesterstøbning. Spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning er således også omfattet af uddannelseskravet.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om uddannelse gælder for alle, der skal arbejde med polyesterstøbning eller spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning, dvs. uanset, om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig. Personer, der deltager på uddannelsen, skal være fyldt 18 år medmindre arbejdet med produkterne er en del af en lærlinguddannelse eller anden uddannelse.

Særligt krav om instruktion ved arbejde med andre styrenholdige produkter

Arbejde med andre produkter end polyester, der indeholder styren, kræver ikke uddannelse. Ved arbejde med andre produkter, der indeholder mere end 0,1 % styren, er der dog krav om særlig instruktion. Det skyldes, at arbejdet med sådanne produkter er forbundet med en sikkerheds- og sundhedsmæssig risiko. Instruktionen må udføres af autoriserede arbejdsmiljørådgivere eller af en person, der selv har gennemført den lovpligtige uddannelse, og som er i stand til at formidle sin viden på en forståelig måde.

Instruktionen varer normalt få timer og foregår som udgangspunkt på virksomheden.

Instruktionen skal indeholde information om:

- Baggrunden for den sundhedsskadelige risiko.
- Lovgivningens særlige krav til arbejde med kræftfremkaldende stoffer og materialer.
- Foranstaltninger til at imødegå påvirkninger.

Instruktionen skal gives, inden arbejdet påbegyndes og efterfølgende i overensstemmelse med leverandørens sikkerhedsdatablad. En god instruktion fra start giver gode vaner og mindsker risikoen for sundhedsskadelig påvirkning.

Uddannelsens indhold og længde

På uddannelsen gennemgås de forskellige sikkerheds- og sundhedsmæssige risici ved arbejde med polyesterstøbning, herunder styren. Der undervises bl.a. i mærkningsregler, kodenumre, faresymboler og sikkerhedsdatablade, brugen af personlige værnemidler, forsvarlig håndtering af produkterne, akut skadesbehandling på dig selv og andre personer i forbindelse med ætsningsskader og forureningsuheld samt anvendelse af ventilation og håndtering af affald.

Den lovpligtige uddannelse har en varighed af to dage og afsluttes uden prøve.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 908 om foranstaltninger til forebyggelse af kræft- og kræftrelaterede sygdomme ved arbejde med stoffer og materialer, § 26, med henvisning til styren i bilag 1A. Kravet om særlig instruktion fremgår af § 25 i samme bekendtgørelse.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Styren			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

5.4 Stilladser

Anvendelsen af stilladser kan være nødvendig i forbindelse med en række forskellige arbejdsopgaver fx montagearbejde eller ved arbejde på større konstruktioner. Der findes flere forskellige typer stilladser, der hver især egner sig til bestemte arbejdsopgaver. Uanset stilladstype er det vigtigt, at opstilling, ændring af opstilling og nedtagning foretages sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Der kan således være fare for arbejdsulykker, hvis fx stilladser vælter, eller dele falder ned og rammer personer.

Derfor er der krav om lovpligtig uddannelse for personer, der arbejder med opstilling, ændring af opstilling og nedtagning af stilladser højere en tre meter.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om lovpligtig uddannelse gælder for alle på virksomheden, der arbejder med opstilling, ændring af opstilling og nedtagning af stilladser højere en tre meter, dvs. uanset, om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

Undtagelser

Personer, der før den 15. juli 2006 har gennemført og bestået "Kompetenceafklaring for erfarne stilladsopstillere", den såkaldte stopprøve, må også arbejde med opstilling, ændring af opstilling og nedtagning af stilladser højere end tre meter. For disse personer er der således ikke krav om yderligere uddannelse.

For håndtering af stilladser under tre meter kræves ikke uddannelse, men derimod fyldestgørende instruktion, der foretages med udgangspunkt i leverandørens brugsanvisning. Det er arbejdsgiverens ansvar, at denne instruktion gives.

Uddannelsens indhold og længde

Uddannelseskrauet udløses ved alle stilladser over tre meter, men det er typen af stillads, der er bestemmende for uddannelsens omfang og varighed. Første skridt er derfor at finde frem til, hvilken type stillads, der skal benyttes til arbejdsopgaverne på virksomheden.

Der findes følgende særlige uddannelser:

- 1-dags uddannelse for opstilling af rulle- og bukkestilladser.
- 3-ugers uddannelse i systemstilladser, der giver kompetencer til opstilling af rulle- og bukkestilladser, samt ramme- og søjlestilladser, i de konstruktioner, som stilladstypens brugsanvisning omhandler.

Derudover findes en række overbygningsuddannelser inden for rør- og koblingsstilladser, bl.a. fritstående stilladser, hængestilladser og industristilladser. Der er også mulighed for at erhverve en såkaldt 2-årig stilladsarbejderuddannelse.

Uddannelsens indhold afhænger af stilladstypen, men fælles for uddannelserne gennemgås de forhold, der skal tages hensyn til ved opstilling, ændring af opstilling og nedtagning af stilladser, bl.a. konstruktion, arbejdsteknik og forhold af sikkerheds- og sundhedsmæssig betydning.

Det er typen af stillads, og dermed valget af uddannelse, der afgør om uddannelsen afsluttes med en prøve eller ej.

I de fleste tilfælde vil 1-dags uddannelsen i opstilling af rulle- og bukkestilladser være tilstrækkeligt for de fleste opgaver inden for Metal- og Maskinindustrien.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1109 om anvendelse af tekniske hjælpemidler, § 17, med henvisning til stilladser i bilag 1.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Stilladser			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

5.5 Gaffeltruck og gaffelstabler

Anvendes der gaffeltrucks eller gaffelstablere på virksomheden skal alle, der betjener disse, have et gyldigt gaffeltruckførercertifikat. Certifikatet skal sikre, at kørsel og håndtering af gods foregår uden risiko for sikkerhed og sundhed. Arbejdsulykker kan således ske ved fx påkørsler eller ved tab af gods fra højden.

Lovpligtigt certifikat kræves for gaffeltrucks og gaffelstablere, der har mekanisk løft af byrden langs den ene side af en lodret mast, og som har mekanisk kørsel, dvs. er selvkørende.

Der er to typer certifikater:

- Certifikat A: Gælder for selvkørende gaffelstablere, der kan betjenes gående fx førerstanggaffeltruck.
- Certifikat B: Gælder for gaffeltrucks, som føreren skal stå eller sidde på.
  - Certifikat B gælder også som certifikat A.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om lovpligtig uddannelse gælder for alle på virksomheden, der fører certifikatkrævende gaffelstabler eller gaffeltruck, dvs. uanset om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

For at erhverve certifikatet kræves det, at personen:

- Er fyldt 18 år.
- Er helbredsmæssigt egnet til at føre enten gaffelstabler eller gaffeltruck. Dette dokumenteres enten ved kørekort eller ved den helbreds erklæring, som gives i forbindelse med udstedelse af kørekort, dvs. sundhedsstyrelsens blanket til helbredsmæssige oplysninger ved udstedelse af kørekort. Blanketten kan rekvireres ved Sundhedsstyrelsen.

Derudover gælder, at føreren også skal være i besiddelse af kørekort, hvis en gaffeltruck skal anvendes på områder, hvor færdselslovens bestemmelser er gældende fx kørsel på offentlig vej.

Undtagelser

Certifikat kræves ikke, hvis:

- Løftehøjden højst er 1 meter over terræn, hvilket fx kan etableres ved at låse løftehøjden med et nøglebetjent løftestop.
- Trucken altid er styret af skinner eller lignende, som det fx er tilfældet for en sporbundet plukketruck eller reolstabler.
- Trucken tilhører et skib og føres af dets besætning.
- Der er tale om en traktormonteret byggelift (murerlift), som består af en traktor med påmonteret løfteaggregat, som igen har en permanent påbygget løfteplatform med rækværk. Det understreges, at løfteplatformen skal være permanent fastgjort til løfteaggregatet, således at platformen ikke kan fjernes uden brug af værktøj.
- Der er tale om en jordbrugstraktor med gaffelløfteaggregat eller lignende udstyr, der løfter byrden langs siden af en lodret mast, når løfterens største løftehøjde ikke overstiger 3,3 m og anvendelsen kun er inden for jordbrug. Føreren skal dog altid være i besiddelse af traktorførercertifikat. Undtagelsen gælder ikke, hvis traktoren er udlejet erhvervsmæssigt med fører fra maskinstation eller lignende.

Uddannelsernes indhold og længde

Uddannelsens indhold varierer en smule afhængig af, om det er til certifikat A eller B, men i hovedtræk lærer deltagerne:

- At føre og betjene gaffelstablere eller gaffeltrucks under overholdelse af gældende sikkerhedsbestemmelser som bl.a. forholdet mellem stabilitet og belastning samt færdselslovens krav til kørsel.
- At optage og afsætte gods i varierende højder i reoler og blokstabler, transportere gods i reolgange, snævre rum og på pladser, samt stuve gods på lastbil og i container.
- At foretage daglig og periodisk vedligeholdelse af gaffeltrucks og gaffelstablere.
- At sikre at lovpligtige eftersyn overholdes.
- At hente og placere varer ved hjælp af stregkodeudstyr.
- At arbejde med arbejdsmiljø, elementær brandbekæmpelse og førstehjælp.

Uddannelsesbevis udstedes af uddannelsesstedet til de deltagere, som har bestået certifikatprøven og har gennemført den øvrige del af uddannelsen med et tilfredsstillende resultat.

Uddannelsernes længde er:

- Certifikat A, gaffelstabler: Fem dage.
- Certifikat B, gaffeltruck: Syv dage.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 382 om førercertifikater til kraner og gaffeltrucks, m.v., § 2.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Gaffeltruck og gaffelstabler			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

5.6 Kraner

Arbejde med kraner indebærer risiko for alvorlige arbejdsulykker og materiel skade, hvis kranen ikke føres sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Gods kan tabes, kranen kan under arbejde ramme bygninger eller andet i omgivelserne, ligesom kranen kan komme ud af balance og vælte. Derfor er det vigtigt, at kranføreren er uddannet, og derved er i stand til at føre kranen på en farefri måde.

Lovpligtigt kranførercertifikat kræves til alle mekanisk drevne kraner, som kan løfte en byrde fri af underlaget og som har mindst én mekanisk bevægelse ud over hejse- og firebevægelsen. Ved mekanisk forstås kraner, der drives ved en motor eller ved hydrauliske eller pneumatiske systemer.

Typen af certifikat afhænger af, hvilken kran der bruges. I alt findes seks certifikater, der dækker følgende overordnede krantyper:

- A-certifikat: Tårndrejekraner, havnekraner, svingkraner, højbanekraner, skibsværftskraner, m.fl.
  - A-certifikat gælder også for C-kraner.
- B-certifikat: Mobilkraner.
  - B-certifikat gælder også for C-kraner og entreprenørmaskiner, der bruges som kran.
  - B-certifikat erhvervet før den 1. januar 2000 gælder også for D- og E-kraner.
- C-certifikat: Alle andre certifikatkrævende kraner end dem, der kræver A, B, D, E, eller G-certifikat fx travers- og portalkraner.
- D-certifikat: Lastbilmonterede kraner over otte tonsmeter og til og med 25 tonsmeter.
  - D-certifikat gælder også for C-kraner og entreprenørmaskiner, der bruges som kran.
- E-certifikat: Lastbilmonterede kraner over 25 tonsmeter.
  - E-certifikat gælder også for C- og D-kraner samt entreprenørmaskiner, der bruges som kran.
- G-certifikat: Entreprenørmaskiner, fx rendekraver, der bruges som kran.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om lovpligtig uddannelse gælder for alle på virksomheden, der fører certifikatkrævende kran, dvs. uanset om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

For at erhverve certifikatet kræves det, at personen:

- Er fyldt 18 år.
- Er helbredsmæssigt egnet til at føre enten gaffelstabler eller gaffeltruck. Dette dokumenteres enten ved kørekort eller ved den helbredserklæring, som gives i forbindelse med udstedelse af kørekort, dvs. sundhedsstyrelsens blanket til helbredsmæssige oplysninger ved udstedelse af kørekort. Blanketten kan rekvireres ved Sundhedsstyrelsen.

Undtagelser

Der findes en række undtagelser for kravene til krancertifikat, og det betyder, at der ikke kræves krancertifikat i følgende syv tilfælde:

1. Når det er udelukket, at fald eller svingning af byrden kan forvolde skade på kranføreren eller andre. Det vil normalt kræve, at kranen arbejder i et helt afspærret område, hvor personer ikke kan komme ind.
2. Ved serieløft med et til formålet afpasset løftegrej. Fx løft af ensartede emner som led i en afgrænset arbejdsproces. Løfthøjden må ikke overstige 1,5 meter målt fra underlaget til byrdens nederste punkt.
3. Når belastningen fra byrden altid falder inden for kranens understøttelsesflade (fx traverskraner), så byrden ikke giver kranen et væltende moment, og når den maksimalt tilladelige belastning ikke er over 5.000 kg.
4. For konsol- eller svingkraner, bl.a. til værkstedsbrug, med en maksimalt tilladelig belastning på højst 5.000 kg.
5. Grænsen på 5.000 kg i pkt. 3 og 4 kan overholdes for traverskraner o.l. med løfteevne over 5.000 kg, når de forsynes med en automatisk lastbegrænser, en såkaldt "lastvagt", der stopper alle kranens bevægelser, når byrden over 5.000 kg søges løftet. Lastvagten kan være udstyret med nøgleafbryder, som gør det muligt for en kranfører med certifikat at benytte kranen til byrder over 5.000 kg. Efter nærmere aftale med Arbejdstilsynet kan det endvidere tillades, at en kran med tilladelig belastning på op til 7.500 kg ommærkes til maksimalt tilladt belastning på 5.000 kg.
6. For lastbilmonterede kraner på ikke over otte tonsmeter.
7. Kraner og lignende hejseredskaber om bord på skibe, der føres af dets besætning. Ligeledes, når personer i land er antaget af skibet til betjening af skibets hejseredskaber, kræves der ikke kranførcertifikat.
8. Entreprenørmaskiner, der lejlighedsvist anvendes som kran i forbindelse med normale arbejdsopgaver, hvis følgende betingelser er opfyldt:
  - Der er ikke personer i umiddelbar nærhed af byrden, når den løftes, transporteres og afsættes.
  - Byrden løftes ikke mere end ca. en meter over terræn.
  - Maskinerne efterses og vedligeholdes i overensstemmelse med leverandørens anvisninger.
  - Leverandørens brugsanvisning- og vedligeholdelsesanvisninger er på maskinen.

Uddannelsernes indhold og længde

Uddannelsernes indhold varierer en del i forhold til typen af certifikat, men i overordnede punkter lærer deltagerne bl.a.:

- At betjene kranen på en farefri måde.
- At udvælge og anvende forskellige anhugningsmetoder og anhugningsgrej.
- At vurdere kranens stabilitet og egenskaber ved forskellig belastning.
- At vurdere byrden i forhold til vægt, beskaffenhed og tyngdepunkt.
- At foretage korrekt tegngivning og kommunikation (radiokommunikation) mellem kranfører og anhugger.
- At udføre daglig vedligeholdelse og udfyldelse af eventuelle kranjournaler, herunder kendskabet til overholdelse af lovpligtige eftersyn for kranen og løftemateriel.

Undervisning er typisk tilrettelagt som en vekslen mellem teoretiske og praktiske øvelser. Alle uddannelser afsluttes med prøve.

Længden af uddannelsen varierer i forhold til typen af certifikat:

- A-certifikat: 4 uger.
- B-certifikat: 4 uger.
- C-certifikat: 2 uger.
- D-certifikat: 2 uger.
- E-certifikat: 2 uger.
- G-certifikat: 4 dage.

Undervisningen foretages af erfarne faglærere, der er godkendt og registreret af Transporterhvervets UddannelsesRåd (TUR).

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 382 om førercertifikater til kraner og gaffeltrucks m.v. § 1.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Kraner			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nelsesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

5.7 Teleskoplæsser

Arbejde med teleskoplæsser indebærer risiko for alvorlige arbejdsulykker og materiel skade, hvis teleskoplæsseren ikke føres sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Gods kan tabes og teleskoplæsseren kan under svingning kollideres med bygninger eller andet i omgivelserne. Derfor er der krav om, at førere af teleskoplæssere erhverver lovpligtigt certifikat.

Det er måden teleskoplæsseren anvendes på, der bestemmer typen af lovpligtigt certifikat.

- A-certifikat: Kræves til teleskoplæssere, der har mekanisk løft af byrden placeret på gafler for enden af en udskydelig arm, dvs. når teleskoplæsseren anvendes til opgaver, der minder om de opgaver, der udføres med gaffeltruck.
  - Indtil 1. september 2010 giver B-certifikat til gaffeltruck også ret til at betjene teleskoplæssere til dette formål.
  - Indtil 1. september 2010 giver kranførercertifikat B, D og E også ret til at føre teleskoplæsser til dette formål.
- B-certifikat: Kræves til teleskoplæssere, der indrettes og bruges til kranarbejde. B-certifikat er en overbygning til A-certifikat, og derfor kræves A-certifikat før optagelse på uddannelse til B-certifikat.
  - Certifikat B gælder også som certifikat A.
  - Kranførercertifikat D giver også ret til at betjene teleskoplæssere som kran op til 25 tonsmeter.
  - Kranførercertifikat E giver også ret til at betjene teleskoplæssere som kran over 25 tonsmeter.

Hvem skal have uddannelse?

Kravet om lovpligtig uddannelse gælder for alle, dvs. uanset om personen er arbejdstager, arbejdsgiver eller selvstændig.

For at erhverve certifikatet kræves at personen:

- Er fyldt 18 år.
- Er helbredsmæssigt egnet til at føre enten gaffelstaber eller gaffeltruck. Dette dokumenteres enten ved kørekort eller ved den helbredserklæring, som gives i forbindelse med udstedelse af kørekort, dvs. sundhedsstyrelsens blanket til helbredsmæssige oplysninger ved udstedelse af kørekort. Blanketten kan rekvireres ved Sundhedsstyrelsen.

Uddannelsens indhold og længde

Indholdet af uddannelserne er forskellige alt efter om teleskoplæsseren skal anvendes med gafler eller til kranarbejde.

A-certifikat (5 dage):

Når teleskoplæsseren skal anvendes med gafler, lærer deltageren bl.a.:

- At betjene teleskoplæssere monteret med gafler til løft og transport af forskellige godstyper.
- At optage og afsætte forskellige godstyper samt foretage stabling.
- At bedømme teleskoplæsserens manøvrerevne samt tyngdepunkt og stabilitet ved hjælp af lastdiagram.
- At anvende teleskoplæsseren sikkerhedsmæssigt korrekt i forhold til omgivelserne, til personfærdsel i nærheden af maskinen samt til anvendelse på ikke plant underlag og i snævre passager.
- At udføre daglig vedligeholdelse og eftersyn af teleskoplæsseren, herunder kendskabet til overholdelse af lovpligtige eftersyn både for teleskoplæsseren og løftemateriellet.

B-certifikat (3 dage, forudsætter A-certifikat):

Når teleskoplæsseren anvendes som kran, lærer deltagere bl.a.:

- At betjene teleskoplæsseren sikkerhedsmæssigt forsvarligt ved udførelse af kranarbejde.
- At udvælge og anvende forskellige anhugningsmetoder og anhugningsgrej.
- At bedømme teleskoplæsserens manøvrerevne samt tyngdepunkt og stabilitet ved hjælp af lastdiagram.
- At foretage korrekt tegngivning og kommunikation (radiokommunikation) mellem fører af teleskoplæsser og anhugger.
- At udføre daglig vedligeholdelse og eftersyn af teleskoplæsseren, herunder kendskabet til overholdelse af lovpligtige eftersyn både for teleskoplæsseren og løftemateriellet.

Begge uddannelser afsluttes med en prøve.

Hvor udbydes uddannelsen?

Uddannelsen kan erhverves på AMU-centre, tekniske skoler, erhvervsuddannelsescentre (EUC) samt andre uddannelsescentre og erhvervsskoler.

Lovgrundlag

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 382 om førercertifikater til kraner og gaffeltrucks m.v. § 3.

Skema

Nedenstående skema kan bruges til at få overblikket over medarbejderne og deres uddannelse:

Skemaet kopieres, eller printes, og placeres under et faneblad i uddannelsesmappen, hvorefter det løbende ajourføres. Uddannelsesbeviser placeres under samme faneblad.

Teleskoplæsser			
Medarbejder (noter navn)	Tilmeldt uddannelse (noter dato)	Gennemført uddannelse (noter dato)	Uddannelses- bevis i uddan- nesmappe (sæt X)

Ovenstående skema kan findes på www.i-bar.dk

6. Sammenhænge og overlap mellem certifikattyper

Som I kan se af afsnittene omhandlende lovpligtige certifikater til gaffetrucks, gaffestablere, teleskoplæssere og kraner, så er der mange certifikattyper, og det kan være svært at få overblik over, hvilke der gælder til hvad. Nogle krancertifikater gælder for flere krantyper, nogle krancertifikater og gaffeltruckcertifikater giver også ret til at føre teleskoplæsser mv.

For at lette overblikket er sammenhænge og overlap mellem certifikaterne beskrevet i nedenstående skema, som I kan bruge, hvis I kommer i tvivl.

Oversigt over certifikattyper til gaffeltrucks, gaffelstablere, teleskoplæssere og kraner

Certifikat-type	Gælder til (teknisk hjælpemiddel)	Særlige krav	Gælder også til (andre tekniske hjælpemidler)	Overlap
Gaffeltruck og gaffelstabler				
A-certifikat	Selvkørende gaffelstabler, der kan betjenes gående fx førerstangsgaffeltruck.			
B-certifikat	Gaffeltrucks, som føreren skal stå eller sidde på.		Traktorer med gaffel-løfteaggregat eller med lignende udstyr, der løfter byrden langs en lodret mast. Indtil 1. September 2010: Teleskoplæsser, der benyttes med gafler. Teleskoplæsser monteret med løfteåg til containere, og som anvendes i terminalområder. Side-loader (gaffeltruck med sideløft).	B-certifikat gælder også som A-certifikat til gaffelstabler.
Teleskoplæsser				
A-certifikat	Teleskoplæssere, som har mekanisk løft af byrden placeret på gafler for enden af en udskydelig arm. Teleskoplæsser monteret med løfteåg til containere, og som anvendes i terminalområder.		Traktorer med gaffel-løfteaggregat eller med lignende udstyr, der løfter byrden langs en lodret mast.	
B-certifikat	Teleskoplæsser, der indrettes og bruges til kranarbejde.	Forudsætter A-certifikat til teleskoplæsser.	Teleskoplæsser monteret med løfteåg til containere, og som anvendes i terminalområder.	B-certifikat gælder også som A-certifikat til teleskoplæsser.

Certifikat-type	Gælder til (teknisk hjælpemiddel)	Særlige krav	Gælder også til (andre tekniske hjælpemidler)	Overlap
Kraner				
A-certifikat	Tårndrejekraner (byggekraner), havnekraner, svingkraner, højbanekraner, skibsværftskraner m.fl.			A-certifikat gælder også for C-kraner.
B-certifikat	Mobilkraner	Kræver minimum kørekort til traktor eller personbil.	Slæbeskovsmaskiner, der bruges som kran.	B-certifikat gælder også for C-kraner og entreprenørmaskiner, der bruges som kran. B-certifikat erhvervet før den 1. januar 2000 gælder også for D- og E-kraner. B-certifikat gælder også som A-certifikat til teleskoplæsser indtil 1. september 2010.
C-certifikat	Alle andre certifikatkrævende kraner end dem nævnt her på listen fx travers- og portalkraner.		Skrævetruck over fem ton	
D-certifikat	Lastbilmonterede kraner over otte tonsmeter til og med 25 tonsmeter.	Kræver minimum kørekort til lastbil, kategori C.	Traktormonterede kraner, der bruges til af- og pålæsning af gods, kræver D-certifikat, når den tilladelige belastning er over otte tonsmeter til og med 25 tonsmeter. Traktormonterede kraner, der bruges til andet end af- og pålæsningsarbejde, kræves D-certifikat, når den tilladelige belastning er over 0 tonsmeter til og med 25 tonsmeter. Teleskoplæssere op til 25 tonsmeter, der indrettes og bruges til kranarbejde. Gaffeltrucks monteret med selvstændig bevægelig kranarm kræver D-certifikat op til 25 tonsmeter.	D-certifikat gælder også for C-kraner og entreprenørmaskiner, der bruges som kran. D-certifikat gælder også som A-certifikat til teleskoplæsser indtil 1. september 2010. D-certifikat gælder også for teleskoplæsser monteret med løfteåg til container, der bruges i terminalområder.

Certifikat-type	Gælder til (teknisk hjælpemiddel)	Særlige krav	Gælder også til (andre tekniske hjælpemidler)	Overlap
E-certifikat	Lastbilmonterede kraner over 25 tonsmeter.	Kræver minimum kørekort til lastbil, kategori C.	<p>Traktormonterede kraner kræver E-certifikat, når den tilladelse belastning er over 25 tonsmeter.</p> <p>Teleskoplæssere over 25 tonsmeter, der bruges til kranarbejde.</p> <p>Gaffeltrucks monteret med selvstændig bevægelig kranarm kræver E-certifikat over 25 tonsmeter.</p>	<p>E-certifikat gælder også for C- og D-kraner og entreprenørmaskiner, der bruges som kran.</p> <p>E-certifikat gælder også som A-certifikat til teleskoplæsser indtil 1. september 2010.</p> <p>D-certifikat gælder også for teleskoplæsser monteret med løfteåg til container, og som anvendes i terminalområder.</p>
G-certifikat	Entreprenørmaskiner, der bruges som kran fx rendegraver.	Kræver minimum kørekort til traktor eller personbil.		

7. Øvrige relevante lovpligtige uddannelser

7.1. Arbejdsmiljøuddannelsen

Er der over ti ansatte på virksomheden uden ledelsesansvar, skal der etableres en sikkerhedsgruppe bestående af en valgt sikkerhedsrepræsentant og en ledelsesrepræsentant. Begge personer skal gennemføre den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse.

Undtaget er de personer, der vælges til sikkerhedsgruppen, og som i forvejen har en arbejdsmiljøuddannelse, der er gennemført efter den 1. april 2001. Er uddannelsen derimod gennemført før denne dato, skal uddannelsen gennemføres igen.

Vælges virksomhedens øverste ledelse, fx mesteren selv, til at indgå i sikkerhedsgruppen er der ikke krav om, at arbejdsmiljøuddannelsen skal gennemføres.

Formålet med arbejdsmiljøuddannelsen er, at tilføre sikkerhedsgruppen viden om bl.a. Arbejdsmiljøloven og forebyggelsesstrategier- og metoder, så sikkerheds- og sundhedsarbejdet på virksomheden kan planlægges bedst muligt.

Sikkerhedsrepræsentanten og arbejdslederen i sikkerhedsgruppen skal tilmeldes arbejdsmiljøuddannelsen straks, dog senest fire uger efter etablering af sikkerhedsgruppen, og uddannelsen skal være gennemført senest otte måneder efter etableringen.

Uddannelsen gennemføres typisk på én uge, men over to perioder på hhv. tre og to dages varighed.

Der gøres opmærksom på, at en ny bekendtgørelse om organisering af arbejdsmiljøarbejdet træder i kraft sommeren 2010. I denne fastholdes uddannelseskra- vet, hvorimod omfanget af uddannelse tilpasses de nye regler for organisering af arbejdsmiljøarbejdet.

Uddannelsen udbydes af mange private virksomheder og en række organisationer. En komplet oversigt over udbydere kan findes på Arbejdstilsynets hjemmeside.

Kravet til uddannelsen er fastsat i Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 575 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.

7.2. Kørekort

Inden for Metal- og Maskinindustrien benyttes typisk en række køretøjer, der kræver kørekort af forskellig kategori. De mest almindelige kategorier i branchen, og det den enkelte kategori giver ret til at føre, kan I se af nedenstående skema. Oplysningerne er hentet i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 304 om kørekort.

Kørekort	Giver ret til at føre
Kategori B (almindelig bil)	<ul style="list-style-type: none"> • Personbil med højst otte siddepladser foruden førerens plads og en tilladt totalvægt på ikke over 3500 kg. • Varebil med tilladt totalvægt på ikke over 3500 kg. • Vogntog bestående af personbil eller varebil og et påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på ikke over 750 kg. • Vogntog bestående af personbil eller varebil og et påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på over 750 kg. Vogntogets samlede tilladte totalvægt må ikke overstige 3500 kg, og påhængskøretøjets tilladte totalvægt må ikke overstige bilens egenvægt med tillæg af 50 kg. Bilens egenvægt med tillæg af 50 kg svarer til bilens køreklare vægt med fradrag af 75 kg. • Traktor.
Kategori C (lastbil)	<ul style="list-style-type: none"> • Lastbil med tilladt totalvægt på over 3500 kg. • Personbil med op til otte siddepladser foruden førerens plads og med en tilladt totalvægt på over 3500 kg. • Vogntog bestående af en lastbil eller en personbil med op til otte siddepladser foruden førerens plads og med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg og et påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på ikke over 750 kg. • Motordrevet blokvogn.
Kategori E	<ul style="list-style-type: none"> • Vogntog bestående af en almindelig bil og et påhængskøretøj, som ikke henhører under kategori B (kategori B/E). • Vogntog bestående af en lastbil eller en personbil med op til otte siddepladser foruden førerens plads og med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg og påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på over 750 kg (kategori C/E).

7.3. Uddannelseskrav ved modtagelse, afsendelse og transport af farligt gods

Farligt gods er stoffer og materialer, der er mærket med en fareseddel, som viser om de er eksplosive, brandfarlige, giftige, ætsende, radioaktive eller miljøskadende. Der kan være tale om gasser, faste materiale eller væsker.

Personer, der er involveret i modtagelse, afsendelse og transport af farligt gods, skal ofte have gennemført en lovpligtig uddannelse. Denne uddannelse kaldes Kapitel 1.3-uddannelsen. Derudover kan der være krav om, at chaufføren skal have et ADR-bevis. Et ADR-bevis dokumenterer at chaufføren har gennemført den lovpligtige uddannelse. Der er ligeledes krav om en særlig uddannelse af personer, der håndterer radioaktive materialer.

Som eksempel kan nævnes, at der er krav om en Kapitel 1.3-uddannelse for en medarbejder, der med truck aflæsser farligt gods fra leverandørens lastvogn, og efterfølgende transporterer dette til et lager eller lignende på virksomheden.

De nærmere retningslinjer og krav for uddannelse kan ses på Beredskabsstyrelsens hjemmeside. <http://www.beredskabsevaluering.dk/fagomraade/tilsyn/forbyg/default.htm>

Kapitel 1.3-uddannelse udbydes af AMU-centre/erhvervsskoler, samt private kursusvirksomheder.

Kravet til uddannelsen er fastsat i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 617 af 26. juni 2009 om vejtransport af farligt gods.

8. Udenlandsk arbejdskraft og lovpligtige uddannelser

Benytter I udenlandsk arbejdskraft på virksomheden, gælder der en række regler omkring anerkendelse af den udenlandske arbejdstagers erhvervmæssige kvalifikationer, der har med de lovpligtige uddannelser at gøre. Reglerne er beskrevet i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 647 om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer erhvervet i udlandet.

Før den udenlandske arbejdstager påbegynder arbejde, der er omfattet af de lovpligtige uddannelser, skal I derfor forholde Jer til disse regler.

Reglerne er nærmere beskrevet i det følgende og kan overordnet inddeles i tre kategorier:

8.1. Arbejdskraft fra tredjelande

Er personen fra et tredjeland, dvs. andre lande end EU-lande, EØS-lande eller lande, der har aftaler med EU, så skal personen have godkendt sine erhvervmæssige kvalifikationer af Arbejdstilsynet, før arbejdet kan påbegyndes. Det gælder for **alle** områder, hvor der i Danmark er krav om lovpligtig uddannelse.

Ansøgningen om godkendelse sendes til:

Arbejdstilsynet
Kontor for Videngrundlag
Postboks 1228
0900 København C

der udsteder et anerkendelsesbevis, hvis kvalifikationerne kan godkendes.

Der findes ingen ansøgningsblanketter, men ansøgningens indhold kan ses på:
<http://www.at.dk/sw65554.asp>

8.2. Arbejdskraft fra EU-lande, EØS-lande eller lande, der har aftaler med EU

Er personen fra et EU-land, EØS-land eller et land, der har aftaler med EU, så skelnes der mellem, om arbejdet er fast eller midlertidigt / lejlighedsvist.

8.3. Fast arbejde

Arbejdstilsynet betragter som hovedregel arbejde som fast, hvis der indgås en tidsubegrænset ansættelsesaftale.

Skal personen arbejde fast i Danmark, så skal personen have godkendt sine erhvervs-mæssige kvalifikationer af Arbejdstilsynet, før arbejdet kan påbegyndes. Det gælder for alle områder, hvor der i Danmark er krav om lovpligtig uddannelse.

Ansøgningen om godkendelse sendes til:

CIRIUS
Fiolstræde 44
1171 København K

Der, hvis kvalifikationer kan godkendes, sender ansøgningen videre til Arbejdstilsynet, der efterfølgende udsteder et godkendelsesbevis. CIRIUS er en statslig styrelse under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Der findes ingen ansøgningsblanketter, men ansøgningens indhold kan ses på: <http://www.at.dk/sw65554.asp>

8.4. Midlertidigt eller lejlighedsvist arbejde

Arbejdstilsynet betragter som hovedregel arbejdet som midlertidigt eller lejlighedsvist, hvis der tale om sæsonarbejde, åremålsansættelser eller andet arbejde, der indgås med en tidsbegrænset ansættelsesaftale.

Er der tale om midlertidigt eller lejlighedsvist arbejde, er kravet om godkendelse afhængigt af, hvilken af de lovpligtige uddannelser, der er tale om.

Der **skal** ansøges om godkendelse, hvis det drejer sig om følgende lovpligtige uddannelser:

- Arbejde med svejsning.
- Arbejde som fører af gaffeltruck.
- Arbejde som fører af teleskoplæsser.
- Arbejde som kranfører for kraner, der kræver A-, B- og E-certifikat.
- Arbejde med opstilling af stilladser højere en tre meter, undtaget opstilling af rulle- og bukkestilladser.

Ansøgningen om godkendelse sendes til:

Arbejdstilsynet,
Kontor for Videngrundlag
Postboks 1228
0900 København C

der udsteder et anerkendelsesbevis, hvis kvalifikationer kan godkendes.

Der findes ingen ansøgningsblanketter, men ansøgningens indhold kan ses på:
<http://www.at.dk/sw65554.asp>

Der **skal derimod ikke** søges om godkendelse, hvis det drejer sig om følgende lovpligtige uddannelser:

- Arbejde med epoxyharpixer og isocyanater.
- Arbejde med styren.
- Arbejde som fører af gaffelstabler.
- Arbejde som kranfører for kraner, der kræver C, D eller G-certifikat.
- Arbejde med opstilling af stilladser højere end tre meter, men kun hvis det er rulle- eller bukkestilladser.

Det betyder, at personer i forhold til disse lovpligtige uddannelser umiddelbart kan arbejde midlertidigt eller lejlighedsvist uden nogen form for godkendelse, dog skal to betingelser være opfyldt:

- Personen skal have gennemført en udenlandsk uddannelse, hvis der også er krav om uddannelse inden for området i det pågældende land.

Eller

- Personen skal have udøvet det pågældende erhverv i mindst to år i løbet af de sidste ti år, når der ikke er krav om uddannelse inden for området i det pågældende land.

Det er arbejdsgiverens ansvar at sikre sig, at den udenlandske arbejdstager opfylder mindst én af de to betingelser.

9. Hvad har de gjort hos Birton A/S i Viby i forhold til de lovpligtige eftersyn og uddannelser?

Birton A/S er et autoriseret kølefirma, der blev grundlagt i 1966. De har specialiseret sig indenfor rådgivning, projektering, produktion, salg og service, når det drejer sig om klima, køle- og frostanlæg. De primære kunder er på det danske marked, men de har også eksport til fx Tyskland. Afdelingen i Viby ved Århus beskæftiger 32 medarbejdere. Birton A/S har også en afdeling i Brøndby og en nyetableret afdeling i Flensborg.

Hos Birton A/S i Viby er der etableret en sikkerhedsorganisation bestående af en sikkerhedsrepræsentant og en sikkerhedsleder, der dagligt varetager virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde.

Virksomheden har ingen certificeringer, men arbejder mod en ISO9000 certificering senest i 2012.

Birton A/S har arbejdet målrettet med at få gjort deres APV-arbejde mere dynamisk. Ved APV-kortlægningen har de benyttet den dialogbaserede metode, og de udarbejdede handlingsplaner benyttes i vid udstrækning som dagsorden på sikkerhedsudvalgmøder. Handlingsplanerne ophænges også på synligt sted, hvor alle medarbejdere har adgang til dem, så fremdriften i APV'en løbende kan følges. Derudover udarbejder de månedlige nyhedsbreve, hvor der også informeres om eventuelle tiltag på arbejdsmiljøområdet.

Daglig chef hos Birton, René Lyngø, fortæller, at de i forhold til lovpligtige eftersyn tidligere har arbejdet med en tjekliste, som indeholdt nogle af de lovpligtige eftersyn. Det er svært, at have det fulde overblik over alle de lovpligtige eftersyn og hvornår man skal gøre hvad i forhold til kravene, og hvem der skal udføre eftersynene. Sikkerhedsorganisationen hos Birton A/S har overvejende hentet viden om eftersyn- og uddannelseskravene gennem deltagelse i arbejdsmiljøuddannelsen, hos leverandører af maskiner og tekniske hjælpemidler samt ved erfaringsudveksling med andre fra branchen.

Direktør Rene Lyngø, arbejdsleder Brian Madsen og sikkerhedsrepræsentant Morten Sveigaard har gennemgået og kommenteret materialet i denne vejledning. De synes generelt, at vejledningen er skrevet i et godt og enkelt sprog, og så er der enighed om, at den er overskuelig, selvom den indeholder mange oplysninger.

På billedet ses René Lyngø sammen med Brian Madsen i gang med at gennemgå skemaerne i vejledningen. Særligt oversigtsskemaet for henholdsvis lovpligtige eftersyn og lovpligtige uddannelser synes de er en stor hjælp, da de giver det hurtige overblik over, hvilke områder der er styr på, og hvilke der trænger til en nærmere undersøgelse.

Med hensyn til de lovpligtige uddannelser har de længe samlet uddannelsesbeviserne i en særskilt mappe, så den dokumentation hurtigt kan findes frem fx på Arbejdstilsynets forespørgsel. Uddannelserne, der er relevante for virksomheden, er primært uddannelserne for arbejde med svejsning og kørsel med truck, og dem er der styr på. Omfanget af uddannelseskrav for arbejde med produkter indeholdende epoxyharpixer og isocyanater var dog ikke helt klare for virksomheden, og det giver anledning til en nærmere vurdering af virksomhedens arbejde med polyuretan. Derudover er der enighed om, at en oversigt over de lovpligtige uddannelser gør det nemmere at sikre sig mod "at overse noget" i fremtiden fx, hvis der udvides med nye arbejdsopgaver, hvor der skal benyttes certifikatkrævende maskiner og tekniske hjælpemidler eller specielle kemiske produkter.

På eftersynsområdet har Birton A/S selv en del erfaringer, da de fungerer som eftersynssagkyndige på køleanlæg, både dem de selv opstiller, men også på andre producenters. Så systematik på virksomhedens eksterne ydelser er ikke et helt ukendt begreb. I forhold til de interne lovpligtige eftersyn på virksomheden har de tidligere samlet disse i en mappe sammen med fakturaer på de pågældende tekniske hjælpemidler. Leverandørerne af de tekniske hjælpemidler har så udført de lovpligtige eftersyn, men en egentlig systematik for at sikre, at eftersynsintervaller mv. bliver overholdt, har virksomheden ikke haft. Dertil kommer, at omfanget og hyppigheden af de lovpligtige eftersyn er en del mere omfattende, end virksomheden havde forestillet sig. Mange eftersyn skal ikke blot udføres hver 12.

måned, men derimod efter leverandørens anvisninger, og det betyder ofte kortere eftersynsintervaller, og det var vi ikke helt klar over, oplyser sikkerhedsgruppen. På Birton A/S er det derfor planen i fremtiden at opbygge en systematik på området, og her er både ledelse og sikkerhedsorganisationen enige om, at vejledningens skemaer er en stor hjælp.

I første omgang har ledelse og sikkerhedsorganisation efter en papirgennemgang af eftersynskravene gennemgået virksomheden og med udgangspunkt i de konkrete skemaer fundet frem til, at flere områder trænger til et løft bl.a. eftersynskravene til anhugningsgrej og håndværktøj.

Planen er derfor nu, at der indrettes en mappe med brug af vejledningens skemaer, som kan give det nødvendige overblik og benyttes til at sikre systematikken fremover. Det er sikkerhedsgruppen, der får ansvaret for opgaven.

10. Her kan du få mere af vide:

Regler og vejledninger:

Bekendtgørelser:

- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 med senere ændringer om Anvendelse af tekniske hjælpemidler.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1101 af 14. december 1101 med senere ændringer om Hejseredskaber og spil.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 100 af 31. januar 2007 om Anvendelse af trykbærende udstyr.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 908 om Foranstaltninger til forebyggelse af kræftrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 292 om Arbejde med stoffer og materialer.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 382 om Førercertifikater til kraner og gaffeltrucks m.v.
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 575 med senere ændringer om Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 af 28. august 1992 om Brug af personlige værnemidler.
- Arbejdstilsynets Bekendtgørelse nr. 1273 af 18. december 1996 om Sikkerhedskrav m.v. til personlige værnemidler.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om Faste arbejdssteders indretning.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 289 af 24. april 2001 med senere ændringer om Transportabelt trykbærende udstyr.
- Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 617 af 26. juni 2009 om Vejtransport af farligt gods.

Vejledninger:

- At-vejledning B.2.1.1 om Kranførercertifikat.
- At-vejledning B.2.3 om Autoløftere.
- At-vejledning B.2.3.1 om Løft af personer med gaffeltruck.
- At-vejledning B.3.1.1 om Brug af transportable stiger.
- At-vejledning B.3.2 om Opstilling og brug af stilladser.
- At-vejledning B.3.2 om Opstilling og brug af stilladser.
- At-vejledning D.5.1 om Trykluft til åndedrætsværn (Vejledning om brug og vedligeholdelse af trykluft til åndedrætsværn (åndemiddelluft)).
- At-vejledning F.2.4 om Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
- At-vejledning F.2.5 om Sikkerhedsgrupper og sikkerhedsrepræsentanter.
- At-vejledning F.2.6 om Sikkerhedsudvalg.
- At-vejledning B.4.4 om Køleanlæg og varmepumper.
- At-vejledning D.5.5 om Faldsikring.

Anvisninger:

- At-anvisning om Indretning af hejseredskaber.
- At-anvisning nr. 2.3.0.2 om Opstilling, eftersyn og vedligeholdelse af hejse, løfte og transportredskaber.
- At-anvisning nr. 2.3.0.3 Belastningsprøve af hejse- og løfteredskaber.
- At-anvisning nr. 2.3.0.1 om Indretning af hejseredskaber.

Meddelelser:

- At-meddelelse nr. 2.01.1 om Gaffeltruck.
- At-meddelelse nr. 2.01.2 om Gaffeltruckførercertifikat.
- At-meddelelse nr. 2.04.4 om Anvendelse af en- og flersøjlede personløftere med arbejdsstandplads.
- At-meddelelse nr. 2.02.10 om Anhugningsgrej.
- At-meddelelse nr. 2.02.11 om Anvendelse af hejse-, løfte- og transportredskaber.
- At-meddelelse nr. 2.04.2 om Fast opstillede løfteplatforme.
- At-meddelelse nr. 2.02.6 om Firbertove (Tovværk).
- At-meddelelse nr. 2.02.8 om Lænkekæder.
- At-meddelelse nr. 2.04.1 om Løfteborde.
- At-meddelelse nr. 2.02.2 om Personløft med kran.
- At-meddelelse nr. 2.02.3 om Samløft med kraner.
- At-meddelelse nr. 2.02.7 om Rulle- og bladkæder.
- At-meddelelse nr. 2.02.4 om Ståltove (wirer).
- At-meddelelse nr. 2.04.3 om Transportable personløftere med arbejdsstandplads.
- At-meddelelse nr. 2.03.1 om Lavetstiger
- At-meddelelse nr. 2.09.4 om Manuel plasmaskæring.
- At-meddelelse nr. 2.09.3 om Maskinel plasmaskæring.

Øvrigt fra Arbejdstilsynet:

- Tjeck på kranen - Tjeckliste til lastbil- og traktorkraner.
- Tjeck på kranen - Vejledning om anmeldelse af hejseredskaber og spil.
- Tjeck på gaffeltrucken - inklusiv tjeckliste.
- Motordrevne køretøjer – folder.

Andre referencer:

- Branchearbejdsmiljørådet for bygge og anlæg, branchevejledning om Fugning med epoxy og PU-skum fra lukkede emballager.
- Sikkerhedstyrelsens Gasreglement afsnit A.
- Stærkstrømsbekendtgørelsen afsnit 6 om elektriske installationer.
- Dansk standards publikation DS 2320 om Brandslukningsmateriel - Håndildslukkere - Besigtigelse, genopladning, trykprøvning.
- Dansk Standards publikation DS 3-7 om Håndildslukkere - Del 7: Karakteristika, ydeevnekrav og prøvningsmetoder.
- Beredskabslovgivningens forebyggende bestemmelser med tilhørende tekniske forskrifter.
- Rigspolitiet, Færdsels- og Beredskabsafdelingens officielle danske udgivelse vedr. Europæisk konvention om international transport af farlig gods ad vej (ADR-konventionen) gældende fra 1. januar 2009.
- <http://www.beredskabsevaluering.dk/fagomraade/tilsyn/forbyg/default.htm>.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning Nr. 842/2006 af 17. maj 2006
- om Visse fluorholdige drivhusgasser.

Arbejdsmiljøadresser og hjemmesider:

Arbejdstilsynet
Landskronagade 35
2100 København Ø
Telefon: 70 12 12 88
Email: at@at.dk
Web: www.at.dk

Branchearbejdsmiljørådet for Industrien
Fællessekretariatet
Vester Søgade 12
1601 København V
Telefon: 70 23 15 43
Email: ?
Web: www.i-bar.dk

Organisationer:

Dansk Industri
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Telefon: 33 77 33 77
Email: di@di.dk
Web: www.di.dk

CO-Industri
Vester Søgade 12
1790 København V
Telefon: 33 63 80 00
Email: co@co-industri.dk
Web: www.co-industri.dk

Lederne
Vermlandsgade 65
2300 København S
Telefon: 32 83 32 83
Email: lederne@lederne.dk
Web: www.lederne.dk

Dansk Metal
Nyropsgade 25
1780 København V
Telefon: 38 15 55 70
Email: danskmetal@danskmetal.dk
Web: www.danskmetal.dk

3 F
Fagligt Fælles Forbund
Kampmannsgade 4
1604 København V
Telefon: 70 30 03 00
Email: 3f@3f.dk
Web: www.3f.dk

CO-industri
Vester Søgade 122
1790 København V
Telefon: 33 63 80 00
Telefax: 33 63 80 99
E-mail: co@co-industri.dk
Web: www.co-industri.dk

Organisation for erhvervslivet

DI
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Telefon: 33 77 33 77
Telefax: 33 77 33 70
E-mail: di@di.dk
Web: www.di.dk

Ledernes Hovedorganisation
Vermlandsgade 65
2300 København S
Telefon: 32 83 32 83
E-mail: lederne@lederne.dk
Web: www.lederne.dk

